

147

Un contratemps d'un dia de matances

(Sant Josep de sa Talaia)

bw'enu | pə səz mət'ansəs | kəm s,empərə ŋgurd,iəm əs p,ɔrgz əm lu kə pur'iəm | kən t'emz | ən t,ot əkɛʎ t'emz də | də miz,er | ɣ,erə kə j va v'e | no ls pur'i | no tən,iəm p,ɔrgz ɣ'orts | v,iəm də mət,a wns p'orks kə nom,es tən,iəm p,eʎ i 'ɔsus | p,ɔrkə m'u | pərk,ə lu kə v,iən də mənʒ,a s p'orks | muz u mənʒ,avəm n'altrus | p'ərkə | k,əm kə f,ejəm pa d 'ɔrdi | i f,ejəm pa d'ə: | də | də | də t'ot | s,i wən m'ikə | ku,iəm unə m,ikə də bl'at | pər,ɔ kəm ʎən,ɔ təmb,e s ku,iə p'ɔk | pər k,awzə də kə no j v,iə mətəri'als | təmp'ɔk | i tir,avən kwatrə f'ems | pər v,ɔrə z 'aβrənʒ i t,al | səmbr,avəm um | bl,at i 'ɔrdi | i: | i ʎən'ɔ | ə | ə t,ot əz mənʒa k,ɛf kə v,iəm də d'a | ən əs p'orks | kl'aru | n,altruz əl v,iəm d əmple,a pər fe p,a pər mənʒ'a | no st,arəm s,ensə pa m'aj | p,r,ɔ mənʒ'arəm | pa: | d 'ɔrdi | i məskl'at | i tot s'ɔl | i də tot | d,ɔrdi tot s'ɔl | i də t,otə səz mən'erəs | i: | pər,ɔ ʎən,ɔ si mət,ɛʒ vən,iə z d,iə də səz mət'ansəs | əkw,an əs p,ɔrgz əst,avən j'a | kw,an ja v'arəm | pur,iəm əŋgurði | altrə v,ɔlt unə m,ikə s p,ɔrgz i t,ot əf'ɔ | <1> əf,i kəm sə ŋ v,iə də mət,a um mol g'ort | sə m mət,avən d,oz me s'əks | <2> i: | si | i | i | i | i kumvið,avəm əs,i mətə ʒ,em pər f'e | pər f,e sə f'ejnə | no k'u | no f,ejəm kumv,ɪdz m'aj də mət'ansəs | n,ɔ kumvidz ɣr'ɔsus | p'r,ɔ kumvið'avəm | ʒ,əm pər f,e sə f'ejnə | i f,i mət,ɛf f'ejəm kw,atrə βuɾ'ɔls | də fər,iənə də bl'at | si n tən'iəm | kə s,empərə mir,avəm də tən'irnə lg,unə m'ikə | ə: f,ejəm um pər,ɛj də βuɾ'ɔlz i ʎən,ɔ f'ejəm | əz mənʒ,av 'unə | mə n rək,ɔrt unə vəɣ'adə | kə | k,eʎə v,ɔltə k'ə | ʎən,ɔ ja ,erə m,ɛz dəspr'es | j,ɔ ja ,erə m,ɛz ɣr'ɔsə | i: | j,a no s,e si m v,iə kəz'at | ək,eʎə v,ɔltə k'ə | kə s k,ul va k,awrə s 'ɔʎə | kwən | məsk,iənə səz d,iənəs f'ejən | sə məm,a no st,avə mol b'ɔnə | no s,e kə v,iə tənɟ'ut | kə no st,avə mol b'ɔnə | i tən,iəm d'iənəs | nə p,ɛpə d əm p'utʃ | i: | j unəs kw'antəs | d,iənəz də pər əʎ'i | kə | kə v'ajə | də | də sə mət'ansə | kə | k,es k əʒuð,avən ə trəβəj,a m sə k'ujnə | i kwən v'arəm | i tən,i | i ʎən,ɔ no j v,i ,ɔʎəz d əlum,ini təmp'ɔk | ni | ni | ni t,əŋ kəm k 'arə | ni | ni r'es | i tən,iən ,unəz ,ɔʎəz mol ɟr'ɔsəs | də t'est | əmbən'adəz əm | əŋ f,ilz də f'eru | pər,k,ə no s | pər dəf'ɔ | pərɔ f,i mət'ɛf | rəz,ultə k'ə | kə keʎ ,ɔʎə kwən v,arən f'e | ʎən,ɔ f,ejəm əŋ v,ɛz də fið'ews | f,ejəm təjər'ins | p,ərkə təmp,ɔɟ no j v,iə fið'ews | i f,ejəm

- <1> Comença la intervenció del segon informador.
- <2> La informadora principal reprèn l'explicació.

147. Un contratemps d'un dia de matances

(St. Josep de sa T.)

Informador: Maria Ribas i Marí, i una breu intervenció de Joan Marí i Portas

Edat: 71 anys

Transcriptors: J. Veny, L. Pons

Enquestador: Marià Torras

Data: octubre 1993

Observació: Enregistrament parcial en casset

Comentari: El segon informador és natural de ses Salines, la qual cosa es reflecteix en la fonètica de les vocals tòniques.

147

Un contratemps d'un dia de matances

(Sant Josep de sa Talaia)

Bueno;* per ses matances, com sempre, engordiem es porcs amb lo* que poríem,* que en temps ... en tot aquell temps de ... de misèria i guerra que hi va haver no els porí... no teníem porcs gords, víem* de matar uns porcs que només tenien pell i ossos perquè mo... perquè lo* que havien de menjar es porcs mos* ho menjàvem naltros,* perquè com que fèiem pa d'ordi i fèiem pa de ... de ... de ... de tot, sí, una mica, coíem* una mica de blat, però com llavò* també es coïa* poc per causa de què no hi via* materials tampoc, i tiraven quatre fems per vora es àbrens* i tal; sembràvem un blat i ordi, i ... i llavò* a ... a tot es menjar aqueix que havíem de dar a.n* es porcs, clar,* naltros* el víem* d'emplear* per fer pa per menjar; no estàrem sense pa mai, però menjàrem pa d'ordi i mesclat i tot sol i de tot, d'ordi tot sol i de totes ses maneres i, però, llavò* així mateix venia es dia de ses matances aquan* es porcs estaven ja ... quan ja vàrem ... poríem* engordir altra volta una mica es porcs i tot això.

Així com se'n via de matar un molt gord, se'n mataven dos més secs.

I, sí, i ... i ... i convidàvem així mateix gent per fer ... per fer sa feina, no co... no fèiem convits mai de matances, no convits grossos, però convidàvem gent per fer sa feina i així mateix fèiem quatre bunyols, de farina de blat, si en teníem, que sempre miràvem de tenir-ne alguna mica, eee ... fèiem un parei* de bunyols i llavò* fèiem ... es menjava una ... Me'n record* una vegada que ... aquella* volta que ... llavò* ja era més després, jo ja era més grossa* i ... ja no sé si em via* casat, aquella volta que ... que es cul va caure a s'olla quan, mesquines,* ses dones feien ...; sa mamà no estava molt bona, no sé què havia tengut* que no estava molt bona i teníem dones (na Pepa d'en Puig i ... i unes quantes dones de per allí que ... que, vaia,* de ... de sa matança que ... que és que ajudaven a treballar* amb* sa cuina); i quan varen ... i tení... i llavò* no hi via* olles d'alumini tampoc, ni ... ni ... ni tant com que ara, ni ... ni res; i tenien unes olles molt grosses, de test, embenades amb ... amb fils de ferro perquè no es ... per daixò,* però així mateix resulta que ... que aquella olla, quan varen fer ..., llavò* fèiem en ves* de fideus fèiem taiarins* perquè tampoc no hi via* fideus i fèiem taia-

təjər'ins | i: | i i s,e k'ə | kə v,iəŋ f,et sufrəz'it | i u v,iəm prəpər,at t'ot | i
tən'iən | tən,iən dín s 'ɔlə | t,ot əs k,aldu j t'ot | i kwəŋ v,arən na tír,a s
fið,ɛwz əf'i kwəŋ v,arən ən,a kəl,a sə ku,erə ð'in s 'ɔlə pə | unəs ku,erəz ðə
f,ustə mb unə t,írə ðə m,anək əf'i | əə | pər | pə rəmən'aru | p w,ɛz va k,awr
um pəst,ɛl ən ə s,ɔl də s 'ɔlə | i sə ŋ va n'a | tot | tot | br,ɔw i t'ot | i t'ot | tot
| t,ot sə ŋ va n'a | əl gər'ete || a! | bwe | ja | əl,ɔ ja n'o | ja no z v,a pur^c f'e |
ləv,ɔ kw'an | i,uj zəz'us! | i ,arə kə fər'em? | bw'eno | pər,ɔ tən,iəm əs,i mət'eɜ
m,ol də sufr'it | i | fr,ítə ðə mət'ansəs || i r'ɛs | n,ɔ j va v,ɛ prime pl'at | n,ɔ j
va v'ɛ | n,ɔ j va v'ɛ | fið'ɛ | təjər'ins | ək,ɛl vəɣ'adə || i | i v'arən | i v'arəm |
(...) no s,e si v'iən | si v,iəŋ f,ed buɫ'it əm pər'ɛf | v,arən sər,v,i ləv,ɔ prim,e z
buɫ'it | m,oltəz ul'ivəs | mol b,ɔnəz ul'ivəz kə tən,iəm ə k'azə | kuməns,arəm
ə tr'ɛwrə ð,u əskuð'eɫəz ð ul'ivəz i | i m,ol də p'a | i tən,iəm si mət'ɛf |
tən,iəm p'a j | i sə z,ɛŋ v,ɛŋgə mənɜ'a | j ə r,iwrə j fe br'omə j b,ɛwrə v'i: | i
t,ot əf'ɔ! | i si mət'ɛf | sə z,ɛn va pər,ɛfə kə v,iə mənɜ'at əpr,ɔw | i v,arəm
kəð'a | prɔ v,arəm tən,i un s,ustu m,ol ɣr'ɔs

rins,* i ... i ... i sé que ... que havien fet sofregit i ho vien* preparat tot i tenien ... tenien
dins s'olla tot es caldo* i tot; i, quan varen nar* a tirar es fideus així, quan varen anar
a calar* sa cuiera* dins s'olla per ..., unes cuieres* de fusta amb una tira de mànec
així, eee per ... per remenar-ho, pues* va caure un pastell* a.n* es sòl de s'olla i se'n
va anar tot, tot, brou i tot, i tot, tot, tot se'n va anar al garete.* Ah ! Bueno,* ja allò ja
no ... ja no es va porer* fer. Llavò,* quan ... «Ui, Jesús! I ara què farem?» Bueno,*
però teníem així mateix molt de sofrit* i frita* de matances; i res, no hi va haver pri-
mer plat, no hi va haver ... no hi va haver fide... taiarins* aquella vegada; i ... i varen ...
i vàrem ... no sé si vien* ... sí, vien* fet bullit, em pareix, varen servir llavò* primer es
bullit, moltes olives, molt bones olives que teníem a casa, començàrem a treure, a dur
escudelles d'olives i ... i molt de pa i teníem ... així mateix teníem pa i ... i sa gent vén-
ga* a menjar i a riure i fer broma i beure vi, i tot això! I així mateix sa gent va parèixer
que havia menjat aprou* i vàrem quedar ... però vàrem tenir un susto* molt gros.